

Hormonální soustava

Hormonální soustava

Cíl – popsat stavbu hormonální soustavy

- charakterizovat její činnost a funkci
- vyjmenovat nejdůležitější hormony
- uvést onemocnění, úrazy, prevenci, ošetření, příčiny

- žlázy s vnitřním vyměšováním (endokrinní žlázy) – spolu s NS řídí organismus
- své produkty vylučují přímo do krve
- *podvěsek mozkový (hypofýza)* – pod mezimozkem
  - růstový hormon – růst organismu, činnost jiných žláz
  - antidiuretický h. – zpětné vstřebávání vody do krve
  - oxytocin – stahy hladkého svalstva při porodu
- *šišinka* – zadní strana mezimozku – vliv na denní biorytmy (bdění, spánek)
- *štítná žláza* – po stranách štítné chrupavky – tyroxin – váže v těle jód, podporuje metabolismus
- *příštitná tělíska* – na zadní straně štítné žlázy – parathyroidní h. – ovlivňuje metabolismus vápníku
- *slinivka břišní* – smíšená žláza, vnitřní i vnější sekrece – inzulin, glukagon - ovlivňuje množství glukózy v krvi, její vstup do krve
- *brzlík* – plně vyvinut u dětí, v dospělosti zakrňuje a mizí, v hrudníku nad srdcem před průdušnicí
  - pro správnou funkci imunitního systému
- *nadledvinky* – okraj ledvin – aldosteron – zpětné vstřebávání Na z nadledvinových kanálků
kortisol – zvyšuje tvorbu glykogenu v játrech, protizánětlivé účinky
adrenalin – připravuje tělo zvýšenou námahu, stres, zrychluje metabolismus
- *pohlavní žlázy* – varlata – testosteron – produkce spermií, vývoj pohlavních orgánů
vaječníky – estrogen – ovlivňuje menstruační cyklus, děložní sliznici, mléčné žlázy a vývoj pohlavních orgánů
progesteron – ovlivňuje průběh těhotenství

Zdravověda

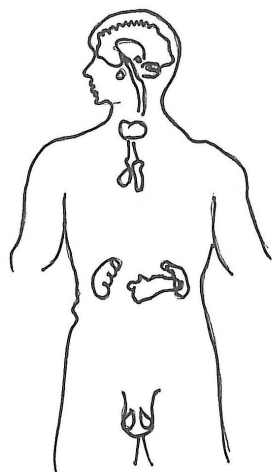
- diabetes (cukrovka) – onemocnění metabolismu cukru, porucha tvorby hormonu inzulinu, vyšší hladina cukru v krvi

Úkol – doplň obrázky

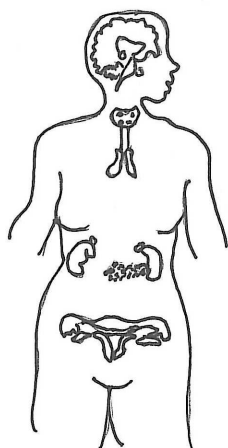
Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je L. Sinkulová

Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210

Hormonální soustava

(obr. č. 1)

(obr. č. 2)

? Otázky – 1/ Který hormon je označován za stresový?

2/ Kterou nemoc způsobuje nedostatek hormonu inzulinu?

3/ Které hormony způsobují změny v pubertě?

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je L. Sinkulová

Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210

Referát – Hormonální soustava

PL – Hormonální soustava

1/ Jak se nazývají látky, které vylučují žlázy s vnitřní sekrecí přímo do krve - _____

2/ Doplně –

a/ řízení látkové zajišťuje soustava - _____

b/ řízení nervové zajišťuje soustava - _____

3/ Stručně charakterizuj žlázy podle toho, kam odcházejí jejich produkty –

a/ žlázy s vnějším vylučováním - _____

b/ žlázy s vnitřním vylučováním - _____

c/ žlázy smíšené - _____

4/ Která charakteristika hormonů je správná –

Hormony jsou organické látky, které

a/ vytvářejí žlázy s vnějším vyměšováním a vydávají je z těla ven

b/ vznikají ve žlázách s vnitřním vyměšováním

c/ patří mezi vitamíny a jsou rozváděny krví

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je L. Sinkulová

Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hormonální soustava

5/ Spoj hormon a žlázu či orgán, v němž se tvoří – estrogeny	hypofýza	testosteron
růstový hormon	slinivka břišní	mineralokortikoidy
hormony řídící např.	slinivka břišní	adrenalin
inzulín	nadledviny varlata	hormony ovlivňující přeměnu látek, energií a vývin mozku

vaječníky

- 6/ Ke každému hormonu stručně uveď jeho účinky –
- estrogeny - _____
- růstový hormon - _____
- řídící hormony - _____
- inzulín - _____
- testosteron - _____
- aldosteron - _____
- adrenalin - _____

- 7/ Příčinou cukrovky je nejčastěji –
- a/ přílišná konzumace tuků
- b/ nedostatečná tvorba hormonu inzulin
- c/ nachlazení ledvin, po kterém se do moči dostávají bílkoviny a cukry

- 8/ Co jsou steroidy a jak působí na člověka - _____

- 9/ Který orgán v lidském těle v dospělosti zakrňuje a jakou má funkci - _____

- 10/ Který hormon je označován jako stresový –

- a/ aldosteron
- b/ antidiuretický hormon
- c/ adrenalin

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je L. Sinkulová

Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210

Hormonální soustava

Prověrka – Hormonální soustava

1/ Urči správnost tvrzení –

- Hormony jsou z těla ven vylučovány krví. ( )
 Hormony jsou anorganické sloučeniny řídící náš organismus. ( )
 Hormony jsou vylučovány do krve žlázami s vnitřní sekrecí. ( )
 Hormony působí rychleji než nervová soustava. ( )

2/ Přiřaď k sobě hormony a žlázy, kterými jsou vylučovány –

inzulin	kůra nadledvin
somatotropin	slinivka břišní
adrenalin	vaječníky
testosteron	štítná žláza
progesteron	podvěsek mozkový
tyroxin	dřeň nadledvin
aldosteron	varlata

3/ Uveď charakteristiku hormonů –

- inzulin –
 somatotropin –
 adrenalin –
 testosteron –
 progesteron –
 tyroxin –
 aldosteron –

4/ Proč se některým sportům říká adrenalinové?

5/ Lékařský obor zabývající se anatomií, fyziologií a patologií pohlavních žláz s vnitřní sekrecí se nazývá –

- a/ antropologie
 b/ entomologie
 c/ endokrinologie

6/ Které onemocnění vzniká při nedostatku inzulínu? Čím je tento nedostatek způsoben?

7/ Co se stane, když přední lalok hypofýzy bude produkovat málo růstového hormonu?

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je L. Sinkulová

Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hormonální soustava

- zdroj: texty – SPN, Přírodopis 3, Biologie člověka, pro 8. ročník ZŠ, 1998*
SPN, Přírodopis 2, Zoologie, Botanika, pro 7. ročník ZŠ, 1998
Fraus 8, učebnice pro ZŠ a víceletá gymnázia, 2006
Fraus 8, pracovní sešit s přílohou Přehled učiva pro ZŠ a víceletá gymnázia, 2006
Prodos, Přírodopis 8, pracovní sešit, 2004
Geointer, sešit Biologie pro 8. ročník ZŠ, 2003
- obrázky – č. 1, 2 - SPN, Přírodopis 3, Biologie člověka, pro 8. ročník ZŠ, 1998*
SPN, Přírodopis 2, Zoologie, Botanika, pro 7. ročník ZŠ, 1998
Fraus 8, učebnice pro ZŠ a víceletá gymnázia, 2006
Fraus 8, pracovní sešit s přílohou Přehled učiva pro ZŠ a víceletá gymnázia, 2006
Prodos, Přírodopis 8, pracovní sešit, 2004
Geointer, sešit Biologie pro 8. ročník ZŠ, 2003

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je L. Sinkulová

Materiál byl vytvořen v rámci projektu Základní školy Stráž, okres Tachov, příspěvkové organizace, registrovaným pod názvem „Škola na míru našim dětem“ a číslem CZ.1.07/1.4.00/21.2210